

Csodálja a korabeli városépítők észjárását a keszthelyi építész

2016. január 27.

Tavaly ősszel harmadik alkalommal alakult meg a Keszthelyi Városvédő Egyesület. E havi számunkban Kerner Gábor alapító avatott be bennünket a műemlékvédelem kialakulásába, hanyatlásába és a kettő közötti összefüggésekbe. Az építész-néprajzkutató, aki nemcsak az épített, hanem a keszthelyi szellemi örökség szerelmese is, aggodalmait is megosztotta velünk.

Gyermekként ámulattal figyelte a diósgyőri vár helyreállítását, akkor döntötte el, hogy műemlékvédelemmel szeretne foglalkozni. Kerner Gábor építész szerencsésnek tartja magát, mert megadatott neki: az Országos Műemléki Felügyelőségre került, húsz év alatt végigjárta a ranglétrát, elvégezte az egyetemet, és csodás módon ismerte meg Magyarországot a műemlék parasztházaktól a román kori katedrálisokig. Több évtizedig élt Kővágóörsön, nemrég költözött Keszthelyre. 2008 óta dolgozik a városban, a pálmaház műemléki védetté nyilvánítását ő készítette elő.

– A magyar műemlékvédelem a kiegyezés során civil szervezetekből, civil emberekből jött létre az 1860–70-es években: orvosokból, papokból, régészekből. Annyira jól működött, hogy európai példává vált, a szomszédos országok, Románia, Szlovákia tőlünk vették át a szakmai

és a hatósági rendszert, aszerint szervezik az örökségvédelmüket a mai napig. Az utóbbi időben azonban látható volt, a beruházásbarát hozzáállás térnyerésével hogyan gyengül az örökségvédelem, hogyan gyengül a jogszabályi háttér, hogyan számolják fel a 150 éves műemlékvédelmi rendszert Magyarországon. Ennek lett most vége, az utolsó szervezetet Kulturális Örökségvédelmi Hivatalnak hívták, és a 150 év alatt kialakult tudástárat kezelte; szakemberek, könyvtárak, tervtárak tartoztak hozzá. Ez az adattár veszhet most el, holott a magyar történelem szeletét tartalmazta.

– A Balaton utca 17.-ben volt a keszthelyi műemlékvédelem központja. Mi lett vele?

– Az átszervezések után a Zala Megyei Kormányhivatal Járási Hivatalához, Zalaegerszegre került az örökségvédelemmel foglalkozó építészeti, régészeti csoport, amely korábban Keszthelyen volt, ezzel a napi kapcsolat megszűnt a műemlékek tulajdonosaival. Ez az egyik legnagyobb fájdalom: elkerült innen az a hivatal, amelyet azért hoztak létre, mert Keszthelyen óriási számban vannak műemlékek. Úgy éreztük, lépnünk kell, és megalakítottuk a Keszthelyi Városvédő Egyesületet, mert valakinek hallatnia kell a hangját. Az az egyesület, ahol sok ember válik a hite kapcsán érdekeltté, megmarad. Hasonlóan szeretnénk működni, mint a Budapesti Városvédő Egyesület, ahol kerületi szekciók, témacsoportok vannak. Sopron, Kőszeg, Pécs belvárosához hasonlóan Keszthely is műemléki jelentőségű terület, és mint ilyen, az építészeti eljárások során védettséget élvez. Olyan példa volt, amelyet meg lehetett mutatni a világnak.

– Úgy emlékszem, 1985-ben például a Festetics-kastély adott otthont az országos kastélyprogramot követő rádióműsornak.

– A Festeticsek szerepe Keszthely várossá válásában elvitathatatlan. Azonban ahhoz, hogy várossá váljunk, és ne maradjunk meg csupán a kastély körüli majorságnak, szükség volt a polgárookra. Ezek az emberek olyan települést hoztak létre, amely az egyik legkülönb az országban. Olyan logikával és ésszel fejlesztettek a város javára és persze a maguk hasznára, amely felülmúlhatatlan. Ilyen a sörház is: a Csehországból érkező Reischl Vencel a Festeticsek épületére alapozva birodalmat hozott létre, és gazdasági boomot indított el. Funkciókat, kapcsolatokat telepítettek, hoztak létre a Balatonnal, a hajózással, az idegenforgalommal. Szeretnék ott lenni egy korabeli városi ülésen, amikor két szivar meg két konyak között megbeszélték a dolgokat, és mindig tudták, hogy a fiuk vagy az unokájuk mit fog azokból profitálni. Ez a fajta gondolkodás, kontinuitás a mai napig tetten érhető a keszthelyi belvárosban és a Balaton-parton. Ezért nem értem, hogyan tűnhetnek el épületek, mintegy sebet ejtve Keszthely testén. Nem megszipíteni akarnak, hanem elbontani helyi védett házakat, ez hibás hozzáállás. Vannak persze pozitív példák is, de nagyon félttem azt a városszövetet, amely évszázadok alatt állt össze.

Folytatjuk.